

1908

POLSKI
ZWIĄZEK NARODOWY

STATUT
STOWARZYSZENIA

POLSKI ZWIĄZEK
NARODOWY

W KRAKOWIE

zatwierdzony Reskryptem c. k. Na-
miestnictwa we Lwowie dnia 14 gru-
dnia 1907 r. L. 150.597/XI.

20 hl.

Kolekcja
Emila Kornasia

AMWEN 331878

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 304 4 01 /201/.....

STATUT STOWARZYSZENIA
„POLSKI ZWIĄZEK NARODOWY“
W KRAKOWIE.

---

§. 1. Nazwa i siedziba.

Stowarzyszenie nosi nazwę: „**Polski Związek Narodowy**“ i ma swoją siedzibę w Krakowie. Stowarzyszenie (po uzyskaniu zezwolenia władzy) używa sztandaru, odznak dla członków i pieczęci, a mianowicie biały orzeł z napisem: „Polski Związek Narodowy w Krakowie“.

§. 2. Cele Stowarzyszenia są:

Cele Stowarzyszenia są: I. moralne, II. materialne.

I. Do celów moralnych należą: utwierdzanie swych członków we wzajemnej ufności i solidarności, krzewienie wśród nich cnót i przymiotów obywatelskich, kształcenie członków w duchu postępu nauki, a to na zasadach wiary katolickiej. W tym celu Stowarzyszenie urządza wykłady, odczyty, dyskusye, koncerty, przedstawienia, wycieczki; utrzymuje dla swych członków lokal na wspólne zebrania, czytelnię, bibliotekę, wypożyczalnię książek, wydaje czasopisma, broszury.

II. Do celów materialnych należą:

a) niesienie pomocy materialnej członkom, w wypadkach pod warunkami statutem określonymi,

b) przyczynianie się do kosztów pogrzebu członka, względnie zupełne jego pokrycie,

c) udzielanie zapomogi wdowom i sierotom, tudzież rodzicom zmarłego członka,

d) udzielanie pomocy lekarskiej i leków członkom, ich żonom, dzieciom i rodzicom,

e) udzielanie członkom rad i pomocy prawnej,

f) zakładanie i wspieranie Stowarzyszeń i spółek ekonomicznych i społecznych, jakoto: stowarzyszeń zawo-

dowych, współdzielczych, tanich kuchni, gospód, pracowni, sanatoryów, szkół, internatów, biur informacyjnych, tanich domów mieszkalnych.

§. 3. Skład Stowarzyszenia.

Do Stowarzyszenia mogą należeć tylko osoby własnowolne, których ustawa nie wyklucza od czynnego i biernego wyboru do jednej z reprezentacji państwowych, krajowych i gminnych. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na: członków zwyczajnych, wspierających, założycieli i honorowych.

1. Członkiem zwyczajnym może być tylko: Stowarzyszenie zatwierdzone przez władze, a oparte na statucie zaprojektowanym przez „Polski Związek Narodowy”, a umieszczonym w Dodatku do niniejszego statutu i które złoży deklarację w myśl §. 5. niniejszego statutu.

2. Członkiem wspierającym może być ten, kto płaci tytułem wkładki miesięcznie 5 koron, a tytułem wpisowego 10 koron.

3. Członkiem założycielem może być ten, kto złoży jednorazowo kwotę 500 koron, albo tytułem wkładki płaci miesięcznie 10 koron, a tytułem wpisowego 25 koron.

4. Członkami honorowymi są osoby, które odznały się szczególnie około rozwoju Stowarzyszenia lub na polu życia publicznego i nauki.

§. 4. Przyjmowanie członków.

Członków zwyczajnych przyjmuje Wydział większością 2/3 obecnych na posiedzeniu członków Wydziału, zaś członków wspierających i założycieli prostą większością głosów. Członków honorowych mianuje Walne Zgromadzenie na przedstawienie Wydziału.

§. 5. Obowiązki członków.

Członek honorowy nie ma żadnych obowiązków. Członek wspierający i założyciel obowiązany jest tylko

uiszczać przepisana §. 3. wkładkę i wpisowe. Każde Stowarzyszenie, należące jako członek zwyczajny, obowiązane jest za każdego swego członka uiszczać $\frac{4}{5}$ części z jego wkładki miesięcznej i $\frac{4}{5}$ z wpisowego. Wszyscy członkowie są obowiązani:

a) przestrzegać przepisów statutu i regulaminów i stosować się do wszelkich uchwał i postanowień Walnego Zgromadzenia i Wydziału,

b) dokładać wszelkich starań celem poparcia i rozwoju Stowarzyszenia, zwłaszcza przez pilne uczęszczanie na zebrania i zgromadzenia, oraz jednanie nowych członków.

§. 6. Prawa członków.

I. Członkowie wspierający, założyciele, honorowi, mają prawo czynnego i biernego wyboru, głosowania i brania udziału we wszystkich czynnościach objętych § 2 sub I., niemogą zaś korzystać z dobrodziejstw wyszczególnionych w § 2. sub II.

II. Członkowie zwyczajni, to jest każde Stowarzyszenie, należące do Polskiego Związku Narodowego, jest reprezentowane na Walnem Zgromadzeniu przez delegatów w ten sposób, że 50 członków odnośnego Stowarzyszenia reprezentuje jeden delegat, nadto reprezentuje je prezes tegoż, sekretarz i jeden członek Wydziału, wylosowany przez tenże Wydział. Delegatów odnośnego Stowarzyszenia wybiera Walne Zgromadzenie tegoż Stowarzyszenia. Wszyscy ci reprezentanci mają prawo czynnego i biernego wyboru na Walnem Zgromadzeniu i głosowania.

III. Każdy członek Stowarzyszenia, które należy do Polskiego Związku Narodowego, ma prawo korzystania z wszystkich dobrodziejstw w §. 2 sub I. i II. Polskiego Związku Narodowego wyszczególnionych z tem ograniczeniem, że z dobrodziejstw, objętych w § 2. sub II. tegoż Polskiego Związku Narodowego, korzystać mogą tylko ci członkowie, którzy wykazani zostali przez swe Stowarzyszenie, jako należący do niego przez trzy miesiące i za których Stowarzyszenie uiszcza należności w myśl § 5. statutu Polskiego Związku Narodowego.

§. 7. Wystąpienie.

Wystąpienie dozwolone jest członkom każdego czasu. Występujący dobrowolnie ze Stowarzyszenia winien jednak na piśmie zgłosić swoje wystąpienie, wyrównać zaległości a nadto uiścić wkładki miesięczne do końca roku kalendarzowego. Jeżeli występuje członek zwyczajny a więc Stowarzyszenie, to winno ono uiścić te wkładki za tyle osób, ile zgłoszonych było do Polskiego Związku Narodowego w chwili zgłoszenia wystąpienia. Członek, który wystąpił i który chce ponownie zostać członkiem, ma być uważany jako nowo zgłaszający się, musi zatem uiścić wpisowe.

§. 8. Wykluczenie członka.

Wydział ma prawo wykluczyć członka, jeżeli ten:

- a) przez sześć miesięcy nie płaci wkładek, mimo trzechkrotnego pisemnego upomnienia,
- b) został skazany wyrokiem sądowym, pociągającym za sobą utratę wymogów, objętych §. 3. tegoż statutu,
- c) działał na szkodę Stowarzyszenia.

1. Na posiedzeniu Wydziału, na którym ma być rozstrzygana kwestya wykluczenia członka, ma być członek (względnie jego reprezentacya) wezwany, z podaniem, iż ma być rozstrzygana kwestya jego wykluczenia i z wymienieniem, że służy mu prawo na posiedzeniu tem osobiście się bronić,

2. Do ważności uchwały, wykluczającej członka, potrzeba, by conajmniej 2/3 obecnych oświadczyło się za wykluczeniem.

3. Członkom wykluczonym przyszuża prawo rekursu do Walnego Zgromadzenia, aż do rozstrzygnięcia jednak rekursu zostają oni pozbawieni wszelkich praw i obowiązków członka.

4. Rekurs należy wnieść w ciągu dni czternastu na ręce Wydziału, licząc od dnia zawiadomienia o wykluczeniu.

5. Członek raz prawomocnie wykluczony, nie może być przyjętym do Stowarzyszenia, utracą wszelkie prawa

przysługujące członkom a wkładki przez niego wniesione stają się własnością Stowarzyszenia.

§. 9. Utrata praw.

Każdy członek, wykluczony lub nie uiszczający przez trzy miesiące wkładek miesięcznych, traci wszelkie prawa wymienione w §. 6. statutu.

§. 10. Władze Stowarzyszenia.

Władzami Stowarzyszenia są:

- a) Walne Zgromadzenie,
- b) Wydział,
- c) Rada prezesów.

§. 11. Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenie zbiera się raz na rok, a to w drugiej połowie stycznia. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie:

- a) na uznanie prezesa,
- b) na podstawie uchwały wydziału,
- c) na podstawie żądania 1/4 części członków, wniesione do wydziału pisemnie,
- d) na podstawie uchwały Rady prezesów, pisemnie do wydziału wniesionej. Walne Zgromadzenie tak zwyczajne jak i nadzwyczajne, winno być zapowiedziane najmniej na 14 dni naprzód przy podaniu czasu, miejsca i porządku dziennego a to przez ogłoszenie na tablicy w lokalu Stowarzyszenia i czasopismach miejscowych lub organie Polskiego Związku Narodowego, tudzież pisemnem zawiadomieniu członków. Walnemu Zgromadzeniu przewodniczy prezes lub jego zastępca. Przewodniczący odpowiada za utrzymanie porządku i spokojny przebieg rozpraw a każdy członek musi się jak najściślej zastosować do rozporządzeń przewodniczącego. Na Walnem Zgromadzeniu biorą udział wszyscy członkowie oraz reprezentanci członków w myśl §. 6. statutu a to z głosem stanowczym. Członkowie, którzy zalegają z wkładkami dłu-

żej jak 3 miesiące, nie będą dopuszczeni do głosowania. Wszelkie wybory odbywają się jedynie zapomocą głosowania kartkami. Inne uchwały zapomocą podniesienia ręki. Do prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność dowolnej liczby członków, jeżeli toż Walne Zgromadzenie zostało zwołanem legalnie. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych. Do prawomocności uchwały, dotyczącej zmiany lub rozwiązania Stowarzyszenia, potrzebną jest większość $\frac{2}{3}$ głosów obecnych członków. W razie równości głosów, rozstrzyga przewodniczący.

§. 12. Zakres działania Walnego Zgromadzenia.

Przedmiotem uchwał i obrad Walnego Zgromadzenia są:

1. mianowanie członków honorowych;
2. przyjęcie do wiadomości i zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu, przedstawionego za ubiegły rok administracyjny przez ustępujący wydział, któryto bilans najpóźniej na 3 dni naprzód przez komisję kontrolującą sprawdzony i każdemu do wiadomości udzielony być musi;
3. obrady nad wnioskami wniesionymi przez wydział lub przez członków;
4. decyzja co do przeznaczenia kapitału żelaznego;
5. zmiana statutu;
6. rozstrzygnięcie o rozwiązaniu Stowarzyszenia i rozporządzenie majątkiem w razie rozwiązania Stowarzyszenia;
7. oznaczenie wysokości wkładek, wpisowego oraz granic wysokości zapomóg, wsparć i wogóle dobrodziejstw wynikających z §. 2 sub II. statutu Polskiego Związku Narodowego,
8. wybór na przeciąg jednego roku prezesa, ośmiu wydziałowych, czterech zastępców wydziałowych i komisji kontrolującej z trzech członków a jednego zastępcy.

§. 13. Wydział.

Wydział składa się: z prezesa, ośmiu członków, czterech zastępców, wybranych przez Walne Zgromadzenie na przeciąg jednego roku.

A. Najdalej w ciągu tygodnia po Walnem Zgromadzeniu, na którym wybór wydziału nastąpił, ma przystąpić wydział, zwołany przez prezesa, do wyboru z pośród siebie zastępcy prezesa, sekretarza i skarbnika.

B. Wydział musi odbyć posiedzenie zwyczajne z końcem każdego miesiąca. Posiedzenia wydziału są jawne, chyba że wydział uchwali tajność na wniosek prezesa lub jednego członka.

C. Do zakresu działania wydziału należy:

1. Zarząd Stowarzyszenia.
2. Wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia.
3. Przyjmowanie członków, tudzież wykluczenie.
4. Rozstrzygnięcie kwestyi co do wykluczenia członka przez Wydział Stowarzyszenia, będącego członkiem Polskiego Związku Narodowego w razie odwołania się wykluczonego.

5. Czuwanie nad funduszami Stowarzyszenia.

6. Uchwalanie zarządzeń i urzędzeń do urzeczywistnienia celów Stowarzyszenia dążących.

7. Udzielanie zapomóg.

8. Przyjmowanie do wiadomości zarządzeń prezesa.

D. Do ważności uchwał Wydziału potrzeba, aby co najmniej pięciu członków było obecnych na posiedzeniu.

a) Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów obecnych.

b) W razie równości głosów, rozstrzyga prezes, względnie jego zastępca.

c) W razie ustąpienia jednego z członków wydziału, powołanym zostaje w jego miejsce zastępca, który otrzymał największą ilość głosów na Walnem Zgromadzeniu. Jeżeli zastępcy otrzymali równą ilość głosów, rozstrzyga między nimi los.

d) W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Wydziału przez jednego z członków wydziału, wi-

nien tenże zawiadomić o tem prezesa, który winien na jego miejsce poprosić jednego z zastępców.

e) W razie ustąpienia prezesa, udzielenia mu votum nieufności przez wydział, względnie przyjęcie jego rezygnacyi, Wydział uchwała Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie natychmiast, które zastępca prezesa zwołuje najdalej do dni 30, licząc od przyjęcia rezygnacyi.

§. 14. Rada prezesów.

1. Rada prezesów składa się z prezesów tych wszystkich Stowarzyszeń, które do Polskiego Związku Narodowego przystąpiły.

2. Radę prezesów zwołuje prezes Polskiego Związku Narodowego, względnie jego zastępca, on też przewodniczy na Radzie, uchwały zaś zapadają większością głosów obecnych i są obowiązujące dla wszystkich prezesów poszczególnych Stowarzyszeń do Polskiego Związku Narodowego należących.

3. Rada prezesów jest ciałem doradczem prezesa Polskiego Związku Narodowego, względnie jego zastępcy, proponuje Wydziałowi Polskiego Związku Narodowego budżet na rok następny, proponuje porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, tudzież przedstawia kandydatów na członków wydziału Polskiego Związku Narodowego, których Wydział proponuje Walnemu Zgromadzeniu do wyboru.

4. Rada prezesów ma prawo wezwać prezesa Polskiego Związku Narodowego względnie jego zastępcę lub wydział do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i czuwa nad tem, by Walne Zgromadzenie odbyło się w czasie niniejszym statutem określonym, w przeciwnym razie wzywa Wydział do jego zwołania a gdy to nie następuje, najstarszy z prezesów ma prawo do zwołania Walnego Zgromadzenia.

5. W razie żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, Rada prezesów podaje wydziałowi propozycję porządku dziennego.

6. Obok prezesa Polskiego Związku Narodowego, najstarszemu z prezesów Stowarzyszeń do Polskiego Związku Narodowego należących, przysługuje prawo zwołania Rady prezesów, po zawiadomieniu o tem prezesa Polskiego Związku Narodowego.

§. 15. Prezes.

1. Prezes reprezentuje Polski Związek Narodowy na zewnątrz tak wobec władz jak i wobec osób trzecich.

2. Wszystkie akta, dokumenty spisane imieniem Stowarzyszenia, muszą być opatrzone podpisem jego i sekretarza.

3. Prezes czuwa nad ścisłym przestrzeganiem statutu, przysługuje mu prawo zawieszenia uchwały wydziału, o ile ta sprzeciwia się niniejszemu statutowi lub według jego mniemania może przynieść niezawodną szkodę Stowarzyszeniu — z prawem odwołania się do Walnego Zgromadzenia.

4. Prezes zwołuje posiedzenia wydziału, Walne Zgromadzenia, Radę prezesów i przewodniczy tymże z prawem głosowania.

5. Prezes przechowuje kasę i ważniejsze dokumenta; jeden klucz od kasy pozostaje w przechowaniu u prezesa, drugi u skarbnika.

6. W nagłych, a nie cierpiących zwłoki przypadkach, udziela zapomogi do 20 koron sam lub w porozumieniu z dwoma wydziałowymi.

7. Przy uchwałach i wyborach ma głos rozstrzygający w razie równości głosów.

8. Prezes względnie jego zastępca jest przewodniczącym Komitetu redakcyjnego Polskiego Związku Narodowego.

9. Prezesowi przysługuje prawo obecności na wszystkich zebraniach, posiedzeniach wydziałów i Walnych Zgromadzeniach Stowarzyszeń do Polskiego Związku Narodowego należących, z głosem doradczym.

§. 16. Wiceprezes.

Wiceprezes zastępuje prezesa w razie jego nieobecności we wszystkich czynnościach, dotyczących Polskiego Związku Narodowego, wchodzi w jego prawa i obowiązki.

§. 17. Sekretarz.

Sekretarz prowadzi księgi korespondencyjne, rozsyła kurendy i zawiadomienia, przechowuje akta Polskiego Związku Narodowego, prowadzi wykazy i protokoły, spisuje sprawozdania miesięczne i roczne, podpisuje wszelkie pisma Polskiego Związku Narodowego. Sekretarz wystawia wszelkie asygnaty na wkładki i wypłaty.

§. 18. Skarbnik.

1. Skarbnik przyjmuje wkładki, na które wystawia odpowiednie pokwitowanie, wypłaca zapomogi na podstawie kwitów, podpisanych przez prezesa i sekretarza i przechowuje u siebie drugi klucz od kasy.

2. Skarbnik utrzymuje u siebie kasę podręczną aż do wysokości 100 koron, wszelką nadwyżkę wkłada do głównej kasy Polskiego Związku Narodowego.

§. 19. Komisya kontrolująca.

Obowiązkiem komisji kontrolującej jest przeglądanie ksiąg kasowych, skontrolowanie kasy i to każdej chwili bez poprzedniego zawiadomienia. Przed Walnem Zgromadzeniem najpóźniej na 3 dni, winna przeprowadzić dokładne skontrum kasy i złożyć z tegoż Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie wraz z wnioskiem odpowiednim co do udzielenia wydziałowi absolutoryum. W razie spostrzeżenia jakichkolwiek usterek, winna zawiadomić o tem prezesa i wydział.

§. 20. Majątek i fundusze.

Majątek Polskiego Związku Narodowego składa się:

- A. z funduszu żelaznego,
- B. z funduszu obrotowego.

§. 21. Fundusz żelazny.

Fundusz żelazny Stowarzyszenia Polskiego Związku Narodowego stanowią dochody:

1. z wpisowego,
  2. z darów i zapisów wyraźnie dla majątku żelaznego przeznaczonych,
  3. z nadwyżki dochodów, o ile taka okaże się po rocznem zamknięciu rachunków i przewyższa kwotę 200 koron,
  4. z procentów narosłych od kwoty, stanowiącej fundusz żelazny,
  5. z odprawy pośmiertnej o ile ta nie przypada nikomu z osób wymienionych w §§. 29. i 30. tego statutu.
- Fundusze, stanowiące kapitał żelazny, składane zostają na książeczkę Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem, winkulowaną na rzecz Polskiego Związku Narodowego z tem, że jakakolwiek kwota może być podjęta z niej tylko przez skarbnika Polskiego Związku narodowego, który wylegitymuje się pisemną uchwałą wydziału Polskiego Związku Narodowego, zaopatrzoną podpisem prezesa lub jego zastępcy, sekretarza wydziału, tudzież pieczęcią Polskiego Związku Narodowego. Przeznaczeniem kapitału żelaznego jest stworzenie kapitału, dającego Polskiemu Związkowi Narodowemu materialne oparcie i zebranie funduszków na rozszerzenie celów Polskiego Związku Narodowego. Kapitał żelazny przed upływem 3 lat od chwili faktycznego ukonstytuowania się Polskiego Związku Narodowego, może być jedynie użyty na kupno gruntu, względnie budowę własnego domu i to na skutek uchwały Walnego Zgromadzenia. Po upływie lat trzech, może być użyty także i na inny z celów wymienionych w §. 2. statutu.

§. 22. Fundusz obrotowy.

Fundusz obrotowy stanowią następujące dochody:

- a) wkładki członków,
- b) dary i zapisy wyraźnie na ten cel przeznaczone,

- c) dochody ze zabaw, przedstawień, odczytów i t. p.,
- d) nadwyżka dochodów o ile taka okaże się po zamknięciu rocznem rachunków a nieprzenosi kwoty 200 koron.

§. 23. Przeznaczenie funduszu obrotowego

Fundusz obrotowy będzie użytym:

- 1) na opędzenie kosztów administracji,
- 2) na pokrycie wydatków spowodowanych dobrodziejstwami wymienionymi w §. 2. niniejszego statutu.

§. 24. Czas czynności.

Rok administracyjny rozpoczyna się 1. stycznia a kończy się 31. grudnia. Każdego roku ma być sporządzone sprawozdanie z czynności i stanu Polskiego Związku Narodowego i drukiem ogłoszone a każdemu członkowi bezpłatnie doręczone.

§. 25. Dobrodziejstwa.

Do dobrodziejstw, wynikających z należenia do Polskiego Związku Narodowego, zaliczają się:

- 1) Zpomogi bezzwrotne,
- 2) Bezpłatne leczenie i lekarstwa,
- 3) Opieka prawna,
- 4) Wsparcie podczas choroby,
- 5) Pokrycie kosztów pogrzebu,
- 6) Odprawa pośmiertna.

A) Z dobrodziejstw korzystać może tylko członek zwyczajny. Ponieważ członkiem zwyczajnym jest osoba prawnicza, przeto faktycznie z dobrodziejstw korzystają członkowie, należącego do Polskiego Związku Narodowego Stowarzyszenia, nazwani w niniejszym statucie uczestnikami, i to o tyle, ile na to fundusze Polskiego Związku Narodowego pozwolą.

B) Prawo do korzystania z dobrodziejstw ma uczestnik tak długo, dopóki Stowarzyszenie, którego jest człon-

kiem, uiszcza za niego wkładki. Prawo to ma jednak dopiero po trzech miesiącach należenia do Stowarzyszenia, względnie Polskiego Związku Narodowego.

C) Do dobrodziejstw mają prawo nie tylko uczestnicy ale także ich dzieci, rodzice, żona i rodzice żony, a to według norm w następujących §§. wyszczególnionych.

D) Osoba, należąca do kilku stowarzyszeń, może korzystać z powyżej wyszczególnionych dobrodziejstw tylko jako członek jednego Stowarzyszenia.

§. 26. Zapomogi bezzwrotne.

1) Zapomogę bezzwrotną udziela wydział w wysokości przez siebie dowolnie uznanej, a to w miarę funduszu, ale zawsze w granicach przez doroczne Walne Zgromadzenie oznaczonych.

2) Żądający zapomogi winien wnieść pisemne podanie do wydziału Polskiego Związku Narodowego za pośrednictwem wydziału swojego Stowarzyszenia, poparte tegoż opinią.

4) Do zapomóg bezzwrotnych mają prawo sami tylko uczestnicy, nie mają zaś tego prawa żony, dzieci, rodzice, przyczem pierwszeństwo mają ci, którzy:

a) po chorobie nie są jeszcze zdolni od pełnienia swoich obowiązków zawodowych,

b) jeżeli choroba ich trwa dłużej jak sześć miesięcy, skutkiem czego odpadła im zapomoga dzienna po myśli §. 29. niniejszego statutu,

c) jeżeli przez chorobę żony, dzieci, rodziców lub ich śmierć podupadli materyalnie.

§. 27. Bezpłatne leczenie i leki.

1) Z dobrodziejstw bezpłatnego leczenia i bezpłatnych leków korzystać może uczestnik, jego żona, jej rodzice, ale tylko w tym wypadku, gdy mieszkają wspólnie i są na wyłącznym jego utrzymaniu.

2) W wypadku choroby jednej z tych osób, wystarcza wylegitymowanie się przed lekarzem Polskiego Związku

Narodowego legitymacją, wykazującą uiszczenie wkładek miesięcznych do swego Stowarzyszenia.

3) W książeczce legitymacyjnej, opiewającej na nazwisko członka, mają być uwidocznione imiona i wiek dzieci, żony, rodziców żony i rodziców członka, mieszkających z nim wspólnie, tudzież wszelkie zaszły w tym kierunku zmiany.

4) Leki, przepisane przez lekarza w tym wypadku, wydane będą na koszt Polskiego Związku Narodowego.

5) O zawezwaniu lekarza, względnie chorobie należy zawiadomić wydział swego Stowarzyszenia najdalej w ciągu dni trzech, ten zaś zawiadania o tem Wydział Polskiego Związku Narodowego najdalej w ciągu dni ośmiu.

§. 28. Obrona prawna.

Polski Związek Narodowy udziela jedynie swym członkom, względnie uczestnikom, bezinteresownie opieki prawnej we wszystkich sprawach tak cywilnych jak i karnych, wypływających z jakiegokolwiek tytułu prawnego. Rodzina członka nie ma prawa do korzystania z opieki prawnej, z wyjątkiem małoletnich dzieci.

§. 29. Wsparcie podczas choroby.

1) Każdy uczestnik w razie choroby ma prawo do pobierania z Kasy Polskiego Związku Narodowego dzienne wsparcie pieniężne w sumie przez każdorazowe Walne Zgromadzenie uchwalonej.

2) Wsparcie pieniężne dzienne otrzymuje uczestnik przez trzy miesiące w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie, przez dalsze trzy miesiące pobiera tylko połowę dziennego wsparcia, poczem wsparcie ustaje zupełnie a w zamian jego otrzymuje zapomogę w myśl §. 26. niniejszego statutu.

3) Słabość, mniej jak trzy dni trwająca, nie daje prawa do wsparcia, jeżeli jednak wedle poświadczenia lekarza trwa dłużej jak trzy dni, wtedy wsparcie dzienne wypłacone zostaje od pierwszego dnia choroby.

4) Czas trwania choroby liczy się od dnia interwencji lekarza Polskiego Związku Narodowego.

5) Członek, któryby popadł w chorobę zakaźną z własnej winy, wskutek targnięcia się na własne życie lub wskutek nałogowego pijaństwa, wreszcie u którego lekarz Polskiego Związku Narodowego skonstatuje udawanie choroby, traci prawo do wsparcia dziennego.

6) Wsparcieienne pobiera uczestnik tak długo, dopóki lekarz Polskiego Związku Narodowego nie uzna go jako zdolnego do objęcia obowiązków swego zawodu i o ile choroba nie trwa dłużej jak sześć miesięcy.

Do wsparcia tego mają prawo sami tylko uczestnicy.

7) Wsparcieienne wypłacane zostaje w ratach tygodniowych z dołu.

8) Wsparcieienne otrzymuje tylko ten uczestnik, który się o nie zgłosi lub którego lekarz Polskiego Związku Narodowego do wsparcia wskaże.

9) Zgłoszenia o wsparcieienne, winny być potwierdzone przez lekarza Polskiego Związku Narodowego i przedłożone w czwartym a najdalej piątym dniu choroby prezesowi Stowarzyszenia, którego chory uczestnik jest członkiem, ten zaś ma je bezzwłocznie przesłać sekretarzowi Polskiego Związku Narodowego. Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględnione.

§. 30. Pokrycie kosztów pogrzebu.

W razie śmierci uczestnika, przeznaczają się na przyczynienie się do kosztów pogrzebu lub tegoż zupełne pokrycie kwotę, wyznaczoną przez Walne Zgromadzenie. Kwotę tę otrzymuje osoba, zajmująca się pogrzebem zmarłego, w braku tejże Stowarzyszenie, którego zmarły uczestnik był członkiem, względnie przedsiębiorca, który na polecenie prezesa Stowarzyszenia i prezesa Polskiego Związku Narodowego zajął się pogrzebem.

§. 31. Pośmiertne.

Odprawę pośmiertną otrzymuje:

1) pozostała przy życiu małżonka, a w braku tejże

2) dzieci własne i pasierby do równego podziału, a w braku tychże

3) rodzice zmarłego do równego podziału, a w braku tychże

4) cała odprawa przypada na fundusz żelazny Polskiego Związku Narodowego.

A) Odprawę pośmiertną otrzymują wyżej wymienione osoby po członkach zwyczajnych a więc uczestnikach Stowarzyszenia, po członkach wspierających i założycielach ale jedynie wtenczas, gdy tego przez wydział swojego Stowarzyszenia w czasie pięciu dni zażądataj.

W tym celu każdy członek wspierający, członek założyciel i członek zwyczajny względnie uczestnik winien złożyć w każdym poszczególnym wypadku śmierci członka wspierającego, założyciela i uczestnika kwotę jaką wydział za stosowne uzna, a która to kwota jednej Korony i 20 halerzy przekroczyć nie może.

§. 32. Spory.

1) Spory, wynikłe ze stosunków Stowarzyszenia między członkami a organami Stowarzyszenia względnie Stowarzyszeniem, jako takim, rozstrzyga Sąd polubowny bez dalszego odwołania się.

2) Strony wybierają sędziów z pośród członków swojego Stowarzyszenia po dwóch, ci zaś dobierają superarbitra.

3) Gdyby strony najdalej do dni pięciu nie podały sędziów polubownych, takowych mianuje prezes względnie jego zastępca.

4) Prezesowi Polskiego Związku Narodowego, względnie jego zastępcy lub osobie przez nich delegowanej, przysługuje prawo obecności na Sądzie polubownym bez prawa zabierania głosu z wyjątkiem wezwania go przez sędziów polubownych względnie superarbitra do złożenia świadectwa.

5) Gdyby sędziowie polubowni nie mogli się zgodzić co do osoby superarbitra, wówczas rozstrzyga los między kandydatami proponowanymi na tę godność.

§. 33. Rozwiązanie.

1. Dobrowolne rozwiązanie Polskiego Związku Narodowego lub zmiana jego statutu może nastąpić tylko wskutek uchwały Walnego Zgromadzenia, zapadłej większością i to $\frac{2}{3}$ głosów obecnych członków.

2. Zgromadzenie to postanowi zarazem o przeznaczeniu pozostałego majątku Polskiego Związku Narodowego.

DODATEK.

Projekt Statutu dla Stowarzyszeń, należących do Stowarzyszenia:

„POLSKI ZWIĄZEK NARODOWY”
W KRAKOWIE.

---

§. 1. Nazwa i siedziba.

Stowarzyszenie nosi nazwę .....

i ma swą siedzibę w Krakowie. Jako odznaki używa przez odnośne władze dozwolonego sztandaru, jako odznak zaś dla członków i pieczęci: orzeł biały z nazwą Stowarzyszenia i literami P. Z. N., względnie napisem: Polski Związek Narodowy.

§. 2. Cel stowarzyszenia.

Celem Stowarzyszenia jest:

1. Staranie i zabiegi — na zasadach wiary katolickiej, celem osiągnięcia lepszego bytu i obrona wspólnych interesów zawodowych.

2. Zgrupowanie na wewnątrz członków do systematycznej pracy nad sobą i pojmowanie zadań i potrzeb społeczeństwa zespolonych z zadaniami i potrzebami własnymi.

3. Podtrzymywanie między członkami stosunków w duchu prawdziwego koleżeństwa, utwierdzania ich we wzajemnej ufności i solidarności, krzewienie wśród nich cnót i przymiotów obywatelskich.

W tym celu Stowarzyszenie przyjmuje w całości obowiązki, wynikające z należenia do Polskiego Związku Narodowego a w §. tegoż piątym określone i poddaje się wszelkim postanowieniom jego statutu.

§. 3. Członkowie.

Członkiem Stowarzyszenia może być tylko osoba własnowolna z zawodu.....
której ustawa nie wyklucza od czynnego i biernego wyboru do jednej z reprezentacji państwowych, krajowych i gminnych. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na: członków zwyczajnych i członków honorowych. Członków zwyczajnych przyjmuje wydział większością $\frac{2}{3}$ obecnych na posiedzeniu członków wydziału. Członków honorowych mianuje Walne Zgromadzenie za zasługi położone około dobra Stowarzyszenia.

§. 4. Obowiązki członków.

Członkowie tak zwyczajni jak i honorowi winni przestrzegać przepisów niniejszego statutu i statutu Polskiego Związku Narodowego i stosować się do wszelkich uchwał i postanowień Walnego Zgromadzenia i Wydziału a nadto dokładać wszelkich starań celem poparcia i rozwoju Stowarzyszenia, zwłaszcza przez pilne uczęszczania na zebrania i zgromadzenia oraz jednanie nowych członków. Członkowie zwyczajni muszą uiszczać regularnie wkładkę miesięczną w kwocie jednej Korony oraz uiścić wpisowe w kwocie 2 Koron, które wydział może rozłożyć na 10 rat miesięcznych po 20 halerzy. — Kto przez trzy miesiące mimo dwukrotnego a udowodnionego przypomnienia nie uiszcza wkładek miesięcznych, zostaje z listy członków wykreślony i traci prawa członka a to od chwili, od której zaniechał uiszczać wkładki miesięczne.

§. 5. Prawa członków.

Zarówno członkowie honorowi jak i zwyczajni, mają prawo czynnego i biernego wyboru, głosowania i brania udziału we wszystkich korzyściach, wynikających z należenia do Stowarzyszenia.

§. 6. Wystąpienie.

Wystąpienie dozwolone jest członkom każdego czasu. Występujący dobrowolnie ze stowarzyszenia winien na piśmie zgłosić swoje wystąpienie, wyrównać zaległości a nadto uiścić wkładki miesięczne do końca roku kalendarzowego. Członek, który wystąpił i który chce ponownie zostać członkiem, ma być uważany jako nowo zgłaszający się, musi zatem uiścić wpisowe.

§. 7. Wykluczenie.

Wydział ma prawo wykluczyć członka jeżeli tenże:

1. przez 3 miesiące nie płaci wkładek;
2. został skazany wyrokiem sądowym, pociągającym za sobą utratę wymogów, objętych §. 3. niniejszego statutu;
3. działał na szkodę Stowarzyszenia. — Członkowi wykluczonemu przez wydział, przysługuje prawo odwołania na piśmie w przeciągu dni dziewięciu po zawiadomieniu go o wykluczeniu a to do Wydziału Polskiego Związku Narodowego. Aż do rozstrzygnięcia odwołania, członek traci wszelkie prawa. Członek, wykluczony przez Stowarzyszenie, traci wszelkie prawa do uiszczonych przez siebie wkładek.

§. 8. Władze Stowarzyszenia.

Władzami Stowarzyszenia są;

1. Walne Zgromadzenie.
2. Wydział.
3. Polski Związek Narodowy.

§. 9. Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenie zbiera się raz na rok a to w pierwszej połowie stycznia. Walne Zgromadzenie nadzwyczajne zwołuje prezes wedle uznania osobistego lub na żądanie $\frac{1}{4}$ części członków, wniesione pisemnie do wydziału, nadto na skutek uchwały Wydziału Polskiego Związku Narodowego. Walne Zgromadzenie zwyczajne jak i nadzwyczajne winno być zapowiedziane najmniej na 10 dni z podaniem miejsca i czasu tudzież porządku dziennego

a to na tablicy lokalu Stowarzyszenia, ewentualnie ogłoszone w organie Polskiego Związku Narodowego. Członkowie zalegający z wkładkami dłużej jak trzy miesiące, nie mają prawa głosu. Wszelkie wybory odbywają się przez aklamację lub głosowanie kartkami, inne uchwały podniesieniem ręki. Do prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzebną jest dowolna ilość członków, jeżeli tylko Zgromadzenie to legalnie wedle przepisów niniejszego statutu zostało zwołanem. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Do prawomocności uchwały, dotyczącej zmiany statutu, konieczną jest pisemna zgoda wydziału Polskiego Związku Narodowego, tudzież $\frac{2}{3}$ głosów obecnych członków. To sam odnosi się do rozwiązania Stowarzyszenia. W razie równości głosów, rozstrzyga przewodniczący. Prezesowi Polskiego Związku Narodowego przysługuje prawo zwyczajnego członka Stowarzyszenia na Walnym Zgromadzeniu.

§. 10. Zakres działania Walnego Zgromadzenia.

Przedmiotem obrad i uchwał Walnego Zgromadzenia są:

1. Mianowanie członków honorowych.
2. Przyjęcie do wiadomości i zatwierdzenie sprawozdania wydziału.
3. Wybór na przeciąg jednego roku prezesa, sześciu członków wydziału i trzech zastępców członków wydziału.
4. Wybór komisji kontrolującej z trzech członków i jednego zastępcy.
5. Obrady nad wnioskami przedstawionymi przez wydział lub członków Stowarzyszenia za pośrednictwem wydziału.
6. Decyzja co do przeznaczenia kapitału żelaznego.
7. Zmiana statutu.
8. Rozwiązanie Stowarzyszenia.

§. 11. Wydział.

Wydział składa się z prezesa i sześciu członków, tudzież delegowanego przez prezesa Polskiego Związku

Narodowego jednego z członków Wydziału Polskiego Związku Narodowego. Najdalej w ciągu tygodnia po Walnem Zgromadzeniu na którym nastąpił wybór wydziału, wydział zwołany przez prezesa przystępuje do wyboru z pośród siebie zastępcy prezesa, sekretarza i skarbnika. Wydział odbywa posiedzenia z początkiem każdego miesiąca.

Do zakresu działania wydziału należy:

1. Zarząd Stowarzyszenia.
2. Wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia.
3. Przyjmowanie członków lub ich wykluczenie.
4. Czuwanie nad funduszami Stowarzyszenia.
5. Uchwalanie zarządzeń do urzeczywistnienia celów

Stowarzyszenia dążących.

6. Przedstawienie Polskiemu Związkowi Narodowemu członków mających prawo i chcących korzystać z dobrodziejstw statutu Polskiego Związku Narodowego.

7. Czuwanie nad przestrzeganiem przez członków niniejszego statutu, tudzież statutu Polskiego Związku Narodowego.

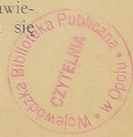
Do ważności uchwał wydziału konieczną jest obecność przynajmniej 5 członków łącznie z prezesem. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków wydziału. W razie nieobecności lub ustąpienia jednego z członków wydziału, prezes powołuje tego z zastępców, który na Walnem Zgromadzeniu otrzymał największą liczbę głosów. W razie równości, rozstrzyga los.

§. 12. Prezes.

1. Prezes reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz tak wobec władz jak i wobec osób trzecich.

2. Wszystkie akta, dokumenty spisane imieniem Stowarzyszenia, muszą być opatrzone jego podpisem i sekretarza.

3. Prezes czuwa nad ścisłym przestrzeganiem statutu Stowarzyszenia i nad prawami i obowiązkami członków a wynikającymi z należenia Stowarzyszenia do Polskiego Związku Narodowego, jemu też przysługuje prawo zawieszenia uchwały wydziału, gdyby takowa sprzeciwiała się

niniejszemu statutowi, z prawem odwołania się do Walnego Zgromadzenia.

4. Prezes zwołuje posiedzenia wydziału i walne zgromadzenia i przewodniczy tymże z prawem głosowania.

5. Prezes przechowuje kasę i ważniejsze dokumenta. Drugi klucz od kasy przechowuje skarbnik.

6. Przy uchwałach i wyborach ma głos rozstrzygający w razie równości głosów.

§. 13. Wiceprezes.

Wiceprezes zastępuje prezesa w razie jego nieobecności. We wszystkich czynnościach dotyczących Stowarzyszenia, wchodzi wtenczas w jego prawa i obowiązki.

§. 14. Sekretarz.

Sekretarz prowadzi księgi korespondencyjne, rozsyła kurendy i zawiadomienia, przechowuje akta Stowarzyszenia, prowadzi wykazy i protokoły, spisuje sprawozdania miesięczne i roczne, podpisuje wszelkie pisma Stowarzyszenia.

§. 15. Skarbnik.

Skarbnik przyjmuje wkładki, uskutecznia wypłaty na podstawie asygnat podpisanych przez prezesa i sekretarza i przechowuje drugi klucz od kasy.

§. 16. Komisya kontrolująca.

Obowiązkiem komisji kontrolującej, złożonej z trzech członków jest przeglądanie ksiąg kasowych i szkondowania kasy każdej chwili bez poprzedniego zawiadomienia. Komisji kontrolującej przysługuje prawo obecności na posiedzeniach wydziału bez prawa głosowania i głosu, z wyjątkiem spraw odnoszących się do zakresu jej działania. Komisya kontrolująca w razie spostrzeżenia jakichkolwiek usterek, winna o tem zawiadomić natychmiast prezesa i wydział Stowarzyszenia, tudzież prezesa Polskiego Związku Narodowego. Komisya kontrolująca przedkłada sprawozdanie ze swojej czynności na Walnem Zgromadzeniu wraz z wnioskami co do udzielenia wydziałowi absolutorium.

§. 17. Majątek Stowarzyszenia.

Majątek Stowarzyszenia składa się:

- a) z funduszu żelaznego,
- b) z funduszu obrotowego.

§. 18. Fundusz żelazny.

Fundusz żelazny Stowarzyszenia składa się:

1. Z 1/5 wpisowego,
2. Z darów i zapisów, wyraźnie dla majątku żelaznego przeznaczonych,
3. Z nadwyżki dochodów, o ile taka okaże się po rocznem zamknięciu rachunków i przewyższa kwotę 100 koron.
4. Z procentów narosłych od kwoty stanowiącej fundusz żelazny.
5. z dotychczasowego majątku Stowarzyszenia.

Kapitał żelazny przechowywany zostaje w papierach wartościowych lub na książeczce Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem i ma być kapitałem, dającym Stowarzyszeniu materyalne oparcie i zebranie funduszków na rozszerzenie celów Stowarzyszenia.

§. 19. Fundusz obrotowy.

Fundusz obrotowy stanowią następujące dochody:

1. Wkładki członków i to w wysokości 1/5, 4/5 zaś mają być obracane jako opłata od członka do Stowarzyszenia: Polski Związek Narodowy.
2. Dary i zapisy wyraźnie na ten cel przeznaczone.
3. Dochody z zabaw, przedstawień, odczytów i t. p.
4. Nadwyżka dochodów, o ile taka okaże się po zamknięciu rocznem rachunków, jeżeli ta nie przeniesie kwoty 50 koron.

Przeznaczeniem funduszu obrotowego jest opędzanie kosztów administracyi Stowarzyszenia i agitacyi w celu rozwoju Stowarzyszenia i zyskiwania mu więcej członków.

§. 20. Czas czynności.

Rok administracyjny rozpoczyna się 1-go stycznia a kończy się 31-go grudnia.

Z końcem każdego roku winno być ogłoszone sprawozdanie z czynności i rozwoju Stowarzyszenia a każdemu z członków bezpłatnie udzielone.

§. 21. Spory.

Spory, wynikłe ze stosunków Stowarzyszenia, rozstrzyga Sąd polubowny z prawem odwołania się do Wydziału Polskiego Związku Narodowego, od którego rozstrzygnięcia niema już dalszego odwołania.

Strony powaśnione wybierają po 2 sędziów i to najdalej do dni trzech, w przeciwnym razie mianuje ich prezes lub jego zastępca.

Sędziowie polubowni wybierają superarbitra, co do osoby którego gdyby nie mogła nastąpić zgoda, wówczas rozstrzyga los między kandydatami proponowanymi na tę godność.

§. 22. Rozwiązanie Stowarzyszenia.

Dobrowolne rozwiązanie Stowarzyszenia lub zmiana jego statutu może nastąpić jedynie za wiedzą i odpowiednimi wnioskami Polskiego Związku Narodowego, tudzież na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia, zapadłej większością 2/3 obecnych członków.

W razie rozwiązania Stowarzyszenia czyto dobrowolnego czy przymusowego, majątek Stowarzyszenia przechodzi na rzecz funduszu żelaznego Polskiego Związku Narodowego.

§. 23.

Statut ten wchodzi w życie z chwilą zatwierdzenia go przez odnośne władze.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 331878

000-331878-00-0

